

Használati Útmutató a Motívumtár Adatbázishoz

A Motívumtár Adatbázis tartalma és készítésének előzményei

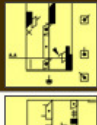

1. Az MTA Zenetudományi Intézet Néptánc Archívuma négy fő dokumentum csoportból áll: a táncfelvételeket tartalmazó Filmtárból, az állóképek Fotótárából, a helyszíni és a feldolgozó munka feljegyzéseit őrző Kézirattárból, valamint a táncokról Lábán-kinetográfiával készített tánclejegyzéseket nyilvántartó Táncírástárból.
2. A Néptánc Archívum dokumentum csoportjaiból két adatbázis keretrendszere készült el: a legnagyobb érdeklődésre számot tartó **Filmtár Adatbázis**, valamint az ott közreadott táncok egyes lejegyzett motívumaiból összeállított **Motívumtár Adatbázis**. A két adatbázis átjárható és tartalmilag egymáshoz kapcsolódik.
3. A Néptánc Archívum Táncírástára kb. 1400, filmről lejegyzett eredeti néptáncot tartalmaz. A lejegyzések legnagyobb részét táncfolyamatok partitúrája alkotja. Motívumlejegyzések önálló tételként a Táncírástárban csak elenyésző számban találhatóak.
4. A magyar néptáncot általában motivikus szerkezetűnek tekintjük. A táncok rendszerint ismétlődő mozdulatsorokból, motívumokból épülnek fel, a tánc során az előadók a motívumokat azonosan vagy szimmetrikusan ismétlik, módosítják, a változatokat bővítik, szűkítik, vagy különböző módon illesztik egymáshoz.
5. A **Motívumtár Adatbázis** a magyar néptánc motívumainak gyűjteményét tervezi bemutatni Lábán kinetografikus formában. A **Motívumtár Adatbázis** elemeit a Táncírástárból válogattuk. A válogatás szempontja az volt, hogy illeszkedjenek a **Filmtár Adatbázisban** közölt táncokhoz. Ha a Táncírástárban nem találtunk lejegyzést, a **Filmtár Adatbázis** egyes táncaihoz – egyelőre a teljesség igénye nélkül – külön motívumlejegyzéseket készítettünk.
6. A **Motívumtár Adatbázis** tervezésének és elkészítésének munkálatait Fügedi János vezette, egyben ő végezte el a tár szerkezetének, adatstruktúrájának kialakítását is.
7. Az adatbázis megjelenési formáját Kemecsei Zsolt tervezte meg. A programozási munkákat szintén ő végezte el, és lényegi segítséget nyújtott a szükséges adatok feldolgozásában.
8. A **Motívumtár Adatbázist** adatokkal Fügedi János, Karácsony Zoltán és Pálffy Gyula töltötte fel.
9. A közölt motívumok forrásfájljai (rajzai) AutoCAD-del, illetve az AutoCAD-hez illesztett, AutoLISP nyelvű program segítségével készültek.
10. Az itt megjelenő adatbázis munkáit az MTA Zenetudományi Intézete támogatta.
11. A **Motívumtár Adatbázis** közcélú, a rajzdokumentumok szabadon megtekinthetőek és letölthetőek.
12. Mind a **Motívumtár Adatbázis** egészét mint gyűjteményt, mind a gyűjtemény egyes elemeit a szerzői jog védi. A további közreadás és felhasználás jogát az MTA Zenetudományi Intézete fenntartja, illetve engedélyéhez köti.

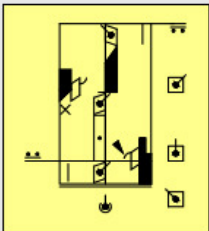
A Motívumtár Adatbázis felépítése

1. Az adatbázis egy-egy képernyőre helyezett oldalán legfeljebb 10 sorban jelennek meg a motívumok adatai. A 10 sor az adatbázis egy oldalát jelenti.
2. A megjelenő sorok közül egyet az első oszlop aláhúzott sorszámaúra kattintva jelölhetünk ki. Az alábbi ábra példája szerint a 2. sort jelöltük ki, visszajelzésként a sor sötét színre váltott.
3. A sorok egy-egy motívum legfontosabb adatait mutatják: a **Motívum ID** a motívum adatbázisbeli azonosító jelzetét, a **Táncírás Isz.** annak a táncírás dokumentumnak a leltári számát, amely alatt az eredeti táncírás található a Néptánc Archívum Táncírástárában, a **Táncnév** a táncnak az előadók által használt, helyi elnevezését, a **Helység** a tánc származási helységét, a **Táncfolyamat Isz.** pedig a vonatkozó tánc filmleltári számát.

	Motívum ID:	Táncírás Isz.:	Táncnév:	Helység:	Táncfolyamat Isz.:	Táncírás:
<u>1</u>	mot_0164_01_decs_01	72	verbunk	Decs	0164.01	
<u>2</u>	mot_0164_01_decs_02	72	verbunk	Decs	0164.01	
<u>3</u>	mot_0164_01_decs_03	72	verbunk	Decs	0164.01	
<u>4</u>	mot_0164_01_decs_04	72	verbunk	Decs	0164.01	

4. A sorok utolsó, **Táncírás** jelzetű oszlopában a motívumok első két mérőjének (ütemegységének) kicsinyített rajza látható (2/4-es motívum esetében ez értelemszerűen megegyezik a teljes motívummal). A kijelölt sor motívumrajza a soroktól jobbra szemléltethető meg, eredeti méretben – lásd az alábbi ábrát. Az egér jobb gombjának segítségével a rajz le is tölthető (a felbukkanó menüből a „Kép mentése más néven...” sort kiválasztva). A rajzok PNG formátumú fájlként érhetők el.

Táncfolyamat Isz.:	Táncírás:	Motívum ID:	Lejegyző:
0164.01		mot_0164_01_decs_02	Lányi Ágoston
0164.01		Lejegyz. ideje:	1959
0164.01		Előadó(k):	Fülöp Ferenc
0164.01		Tánc típus:	verbunk
0164.01		Táncaltípus:	szóló verbunk
0266.04		Táncdialektus:	sárközi
		Megye:	Tolna

5. A sorok melletti táblázat a kijelölt sor motívumának további adatait tartalmazza.

Táncírás:	Motívum ID:	mot_0164_01_decs_02
	Lejegyző:	Lányi Ágoston
	Lejegyz. ideje:	1959
	Előadó(k):	Fülöp Ferenc
	Tánc típus:	verbunk
	Táncaltípus:	szóló verbunk
	Táncdialektus:	sárközi
	Megye:	Tolna

6. A táblázat első mezője az azonosság biztosítása érdekében megismétli a motívum azonosítóját. Majd lefelé haladva leolvasható a motívum lejegyzőjének neve, a lejegyzés éve, a motívum előadójának neve, a Martin György rendszere szerinti tánc típus, táncaltípus és dialektus besorolás, végül az egyértelmű területi meghatározás érdekében a megye neve is.

Lépegetés az adatbázisban

1. A teljes adatbázisban vagy a keresések eredmények elemei között a táblázat fölötti vezérlő gombok segítségével lépegethetünk.

Első	Előző	Köv.	Utolsó	Keresés	English
Filmtár	?	Rekord: 11-20 / 285 Oldal: #2 / 29			
Motívum ID:	mot_0266_04_turkeve_07				
Lejegyző:	Fügedi János				

- Az **Első** feliratú gomb lenyomásával az adatbázis (vagy a keresések eredmények) első oldalára, a legelső rekordokhoz jutunk el. A gomb csak akkor aktív, ha pillanatnyi helyzetünkben nem az első oldalon állunk.
- Az **Előző** jelzetű gomb lenyomásával a pillanatnyi helyzetünkhöz képest 5 rekorddal (egy oldalnyit) az adatbázis kezdete felé léphetünk. A gomb csak akkor aktív, ha helyzetünkhöz viszonyítva létezik előző oldal.
- A **Köv.** jelű gomb lenyomásával 5 rekorddal (egy oldalnyit) az adatbázis vége felé léphetünk. A gomb csak akkor aktív, ha olyan oldalon állunk, amelyhez képest létezik következő oldal.
- Az **Utolsó** feliratú gomb segítségével az adatbázis utolsó lapjára léphetünk. A gomb felirata csak akkor érhető el, ha nem az utolsó oldalon állunk.
- A **Keresés** gombra kattintva a keresési feltételek beállítására szolgáló dialógus ablak jelenik meg. A keresések elvégzéséről alább részletesebben szólunk.
- Az **English** gomb a kezelőfelület feliratait, valamint a lefordításra érdemes adatokat angolra váltja.
- Közvetlenül a táblázat fölötti sorban található **Filmtár** gombbal átléphetünk a **Motívumtár Adatbázisból** a **Filmtár Adatbázisba**.

9. Az adatbázison belüli helyzetünket a fenti ábra második gombsorának jobb oldali, hosszú keretes információs mezőablakban olvashatjuk le. Az ábrán látható Rekord: 11-20 / 285 Oldal: #2 / 29 üzenet szerint a 11.-20. rekordot (motívumot) szemlélhetjük a 285 motívumos készletből, és e rekordok az 29 oldal közül a 2. oldalon találhatóak. Tekintettel arra, hogy a **Motívumtár Adatbázis** 285 elemet tartalmaz, jelenleg a teljes adatbázisban lépegethetünk.
10. Az információs ablak a keresések esetén igen hasznos, mert ismerteti a teljes találati készlet mennyiségét, és megmutatja, a képernyőn látható sorok a találati eredmény mely részletét ábrázolják. A keresések elvégzéséről az alábbi fejezet ad részletes útmutatást.

Keresés

1. A **Keresés** gomb lenyomásakor az alábbi dialógus ablak jelenik meg:

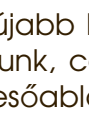

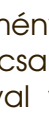
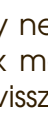

Mező:	Keresési/szűrési feltételek:
Táncírás Isz.:	<input type="text"/>
Táncnév:	<input type="text"/>
Tánc típus:	<input type="text"/>
Táncaltípus:	<input type="text"/>
Táncdialektus:	<input type="text"/>
Helység:	<input type="text"/>
Előadó(k):	<input type="text"/>
Táncfolyamat Isz.:	<input type="text"/>
Vissza	KERESÉS/SZŰRÉS Alaphelyzet

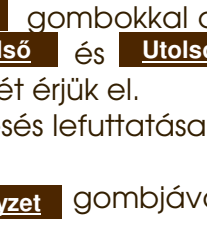
2. Az első kereső mezővel a motívumokat táncírástári leltári számuk szerint kereshetjük ki.
3. Megadhatjuk keresési feltételeinket a keresett tánc neve, a tánc típusa, illetve altípusa, a tánc dialektusa, a származási helysége, valamint az előadó(k) neve alapján. A keresőszavakat a legördülő lista valamely sorára kattintva válasszhatjuk ki.

Mező:	Keresési/szűrési feltételek:
Táncírás Isz.:	<input type="text"/>
Táncnév:	<input type="text"/>
Tánc típus:	<input type="text"/>
Táncaltípus:	- balkáni eredetű csárdás eszközös körtánc lassú legényes legényes polgári társas régí stílusú páros ugrós verbunk
Táncdialektus:	<input type="text"/>
Helység:	<input type="text"/>
Előadó(k):	<input type="text"/>
Táncfolyamat Isz.:	<input type="text"/>
Vissza	ÉS Alaphelyzet

Mező:	Keresési/szűrési feltételek:
Táncírás Isz.:	<input type="text"/>
Táncnév:	<input type="text"/>
Tánc típus:	<input type="text"/>
Táncaltípus:	<input type="text"/>
Táncdialektus:	<input type="text"/>
Helység:	<input type="text"/>
Előadó(k):	- Ajak Alap Alsóberecki Andrásfalva Apátfalva Bag Báta Berzence Bogátelke
Táncfolyamat Isz.:	<input type="text"/>
Vissza	Alaphelyzet

- A **Motívumtár Adatbázis** csak a **Filmtár Adatbázis** egy részéről tartalmaz lejegyzett anyagot, azonban a két kapcsolódó adatbázis keresést támogató legördülő menüi megegyeznek. Így megfogalmazhatunk olyan keresőkérdést, amely a **Motívumtár Adatbázisban** nem ad találatot.
- Több keresési feltétel egyidejű megadása az ÉS logikai kapcsolat alapján szűri meg adatbázisunkat, más szóval csak azokat a filmeket találjuk meg, amelyek valamennyi feltételnek egyszerre felelnek meg.
- Keresési feltételeink beállítása után a keresőablak **KERESÉS/SZÚRÁS** gombjával indíthatjuk el a keresést. Az eredmények adatbázisunk soraiként jelennek meg. Ha egyszerre több keresési feltételt adunk meg, például, a „Táncnév” esetén az „ugrós”-t, „Helység”-ként pedig az „Alap” falunevet választjuk, akkor keresés eredményként az alábbi ábra szerint látható módon csak az alapi ugrós motívumokat kapjuk meg.

Motívum ID:	Táncírás Isz.:	Táncnév:	Helység:	Táncfolyamat Isz.:	Táncírás:	Motívum ID:	Lejegyző:	Lejegyz. ideje:	Előadó(k):	Táncstípus:	Táncstílus:	Táncdialektus:	Megye:	
1	mot_0819_02_alap_01	1363	ugrós	Alap	0819.02		mot_0819_02_alap_01	Fügedi János	2004	Fekti József	ugrós	dunamenti ugrós	mezőföldi	Fejér
2	mot_0819_02_alap_02	1363	ugrós	Alap	0819.02									
3	mot_0819_02_alap_03	1363	ugrós	Alap	0819.02									
4	mot_0819_02_alap_04	1363	ugrós	Alap	0819.02									
5	mot_0819_02_alap_05	1363	ugrós	Alap	0819.02									
6	mot_0819_02_alap_06	1363	ugrós	Alap	0819.02									

On-line adatbázis, v1.02 (08.02.25) Készült az MTA Zenetudományi Intézet megbízásából.

- Kereshetünk motívumot a táncfolyamat filmleltári számát követve. A filmszám megadásakor ügyeljünk annak a **Filmtár Adatbázis** Használati Útmutatójában ismertetett formájára, a 4+2-es szintakszis követésére (például: 0006.01).
- Amennyiben az eredmény nem megfelelő, újabb keresést végezhetünk. Ha az előző kérdésünkön csak módosítani kívánunk, célszerű böngésző programunk „Vissza” gombjával visszatérnünk a keresőablakhoz, amely ekkor megtartja előző beállításainkat. Ha újra a **Keresés/Szűrés** gombot nyomjuk meg, keresőablakunk alaphelyzetben, üres mezőkkel tűnik fel.
- Keresésünk eredményeként kapott találati lista sorai között épp úgy használhatjuk vezérlő gombjainkat, mint a teljes adatbázis áttekintésekor. Az **Előző** és **Következő** gombokkal a találati listában léphetünk előre-hátra 10-10 rekordnyit, az **Első** és **Utolsó** gombokkal pedig közvetlenül a találati lista elejét vagy végét érjük el.
- A keresőablakot a keresés lefuttatása nélkül a **Vissza** gombbal hagyhatjuk el.
- A kereső panel **Alaphelyzet** gombjával valamennyi beállított keresési feltételt törölhetjük
- A kereséseket követően a teljes adatbázist úgy jeleníthetjük meg ismét, hogy a keresőablakot alaphelyzetbe állítjuk (**Alaphelyzet** gomb), és lenyomjuk a **KERESÉS/SZÚRÁS** gombot.

Rendezés

1. Mind a teljes adatbázis, mind keresési eredményeink sorai alapállapotban a **Motívum ID** növekvő sorrendjében jelennek meg. A megjelenítés sorrendje a fejlécek aláhúzott oszlopneveivel megváltoztatható.

	<u>Motívum ID:</u>	<u>Táncírás Isz.:</u>	<u>Táncnév:</u>	<u>Helység:</u>	<u>Táncfolyamat Isz.:</u>	<u>Táncírás:</u>
1	mot_0164_01_decs_01	72	verbunk	Decs	0164.01	

2. A **Motívum ID** lenyomásával az eddig növekvő sorrendben megjelenő sorokat csökkenő sorrendűre változtathatjuk, illetve újbóli lenyomása visszavált az eredeti sorrendre.
3. Hasonló módon rendezi növekvő, illetve csökkenő sorrendbe a sorokat a **Táncírás Isz.**, vagy a **Táncfolyamat Isz.** oszlopnév megnyomása.
4. A **Táncnév** vagy a **Helység** oszlopnevek első lenyomásával a táncnevek, illetve a helységek nevei szerint állíthatjuk ABC sorrendbe az adatbázis sorait. Az oszlopnevek ismételt lenyomása eredményeként a sorok fordított ABC sorrendben jelennek meg, tehát az első sorba az ABC-ben leghátul álló betűvel kezdődő táncnév vagy helységnév kerül.
5. A **Táncírás** oszlopnév ugyanazt a rendezést végzi, mint a **Motívum ID**.